

RENE DESCARTES (1596-1650)

Tεννήθηκε στις 31 Μαρτίου 1596 στην σε ένα μικρό χωριό το La Haye κοντά στην Tours, χωριό που σήμερα προς τιμήν του ονομάζεται Descartes, όταν η Ευρώπη ήταν παραδομένη στον πόλεμο, μέσα στις ωδίνες των θρησκευτικών και πολιτικών της ανακατατάξεων (εποχή που έμεινε γνωστή ως Ύστερη Αναγέννηση). Από την άλλη η εποχή αυτή υπήρξε μία από τις μεγαλύτερες πνευματικές περιόδους στην ιστορία του πολιτισμού. Αρκεί να θυμηθούμε ότι την ίδια περίπου εποχή έζησαν ακόμη και οι: Fermat, Pascal, Newton, Σαίξπηρ, Γαλιλαίος κ.α.

RENE DESCARTES (1596-1650)

ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΗΣ- ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΣ- ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Καταγόταν από παλιά οικογένεια ευγενών. Αν και ο πατέρας του δεν ήταν πλούσιος είχε τον τρόπο του και οι γιοί του (ο Rene ήταν το τρίτο αγόρι της οικογένειας) προορίζονταν για καριέρες αριστοκρατών. Ο Καρτέσιος ήταν φιλάσθενος και γι αυτό στο Ιησουιτικό σχολείο στην Fleche όπου άρχισε την εκπαίδευσή του πήρε την άδεια από τον διευθυντή αββά Charlet να μένει στο κρεβάτι όσο ήθελε τα πρωϊνά. Από τότε, στη διάρκεια όλης της ζωής του συνέχισε την συνήθεια αυτή και όταν μεσήλικας πιά θυμόταν τις μέρες του σχολείου δήλωνε πως εκείνα τα μεγάλα ήσυχα πρωϊνά του σιωπηλού διαλογισμού σταθήκαν η πραγματική πηγή της Φιλοσοφίας και των Μαθηματικών του. Η εκπαίδευσή του περιελάμβανε Λατινικά, Ελληνικά και Ρητορική όπως ήταν η παράδοση της εποχής. Όταν τελείωσε το σχολείο στα 18, άφησε την καταθλιπτική ηρεμία του πατρικού αγροκτήματος και εγκαταστάθηκε στο Παρίσι. Ύστερα από δυο χρόνια αποφάσισε να πάει στον πόλεμο (κυρίως για να βρεί την ησυχία από τους παλιούς φίλους του και να αφοσιωθεί στην Μαθηματική έρευνα που έδειχνε να τον συναρπάζει).

Σε ένα στρατόπεδο όπου βρισκόταν η μονάδα του σε κάποιο χωριουδάκι στις όχθες του Δούναβη (Βαυαρία), είδε όπως ο ίδιος μετέφερε αργότερα κάποια 'αποκαλυπτικά' όνειρα που τον γέμισαν ενθουσιασμό (ύστερα από μια γερή

οινοποσία όπως αναφέρει ο βιογράφος του Baillet, που ο ίδιος όμως αρνείται). Σε ένα από αυτά του αποκαλύφθηκε το μαγικό κλειδί που θα τον οδηγούσε στην αληθινή θεμελίωση όλων των επιστημών. Ποιο ήταν αυτό; Η εφαρμογή της Άλγεβρας στη Γεωμετρία δηλαδή η Αναλυτική Γεωμετρία και γενικότερα η μελέτη των φυσικών φαινομένων με τη χρήση των Μαθηματικών. Στις 10 Νοεμβρίου 1619 έχουμε λοιπόν τα επίσημα γενέθλια της Αναλυτικής Γεωμετρίας, που σημαίνει των σύγχρονων μαθηματικών. Πέρασαν 18 χρόνια μέχρι να δημοσιευθεί η «Μέθοδος» και στο μεταξύ ο Καρτέσιος συνέχισε ως στρατιώτης. Τύχη καλή δεν οδήγησε κάποια σφαίρα πάνω του στη νικηφόρα μάχη της Πράγας και έτσι μπόρεσε να ολοκληρώσει το έργο του.

Τα επόμενα χρόνια κατά τη διάρκεια της μακράς του περιπλάνησης στην Ολλανδία, ο Καρτέσιος καταπιάστηκε με αρκετές άλλες μελέτες πέρα από τα Μαθηματικά και τη Φιλοσοφία, όπως Χημεία, Ανατομία, Ιατρική, Αστρονομία, Μετεωρολογία. Αν κάποιος σήμερα επιμέριζε την προσπάθειά του σε τόσα διαφορετικά αντικείμενα, θα θεωρείτο ως χασομέρης ερασιτέχνης. Τότε όμως ένας ταλαντούχος άνθρωπος μπορούσε να ελπίζει ότι θα εύρισκε κάτι ενδιαφέρον.

Φτάνουμε λοιπόν στις 8 Ιουνίου 1637 όπου σε ηλικία 41 ετών δημοσιεύει το αριστούργημά του γνωστό ως «Μέθοδος». Η εποχή ήταν δύσκολη (τότε συνέβη και η αντιπαράθεση του Γαλιλαίου με την Καθολική Εκκλησία για το αν η Γη γυρίζει γύρω από τον Ήλιο ή το αντίθετο), παραδόξως όμως η υποδοχή στο έργο του ήταν γενναιόδωρη, πράγμα που δεν συνέβη πάντως και με τους Προτεστάντες θεολόγους που καταδίκασαν το έργο του ως αθεϊστικό και επικίνδυνο.

Η βάση της Καρτεσιανής φιλοσοφίας στηρίζεται στην αμφισβήτηση και την αμφιβολία. Η αμφιβολία έχει μεθοδολογικό χαρακτήρα με την έννοια ότι υπηρετεί τον έλεγχο της εγκυρότητας της γνώσης. Απόλυτα βέβαιος μπορεί να είναι κάποιος για ότι είναι δυνατόν να συλλάβει με σαφήνεια και ευκρίνεια. Σαφής είναι μια ιδέα που δεν την συγχέουμε με καμμιάν άλλη. Ευκρινής είναι μια ιδέα, όταν συλλαμβάνουμε όλα τα γνωρίσματά της με καθαρότητα.

Στα 50 του πλέον διάσημος, πήγε στη Στοκχόλμη προσκεκλημένος από την Βασίλισσα Χριστίνα που ... επέμενε να κάνει μαθήματα Φιλοσοφίας μαζί του στις 5 το πρωί (θυμηθείτε τη συνήθεια να αρχίζει την ημέρα του γύρω στο μεσημέρι). Το αποτέλεσμα βέβαια ήταν μια βαριά πνευμονία που τον οδήγησε στον δημιουργό του στις 11 Φεβρουαρίου 1650. Ύστερα από 17 χρόνια τα οστά του μεταφέρθηκαν στο Παρίσι και ενταφιάστηκαν στο χώρο που βρίσκεται σήμερα το Πάνθεον.

‘Η Αναλυτική Γεωμετρία συνέβαλε στην αθανασία του ονόματος του Descartes και αποτελεί το μεγαλύτερο αλλά και πιο απλό βήμα προς τα εμπρός στην ιστορία των θετικών επιστημών’

JOHN STUART MILL

